

אדר ב' התשפ"ב
אפריל 2022

מי היו שותפי הסוד?

התעבורה האלחוטית של הסוכנות ו'ההגנה' הייתה לבריטים מקור מודיעין עיקרי. הבריטים האזינו לתעבורה האלחוטית, שברו את הצפנים, פענחו את תוכן המברקים, והפיצו את המברקים המפוענחים למספר מצומצם של שותפי סוד, שעברו תדריך והסמכה מתאימה, והחומר הושמד לאחר הקריאה.

עצם הידיעה שהבריטים שברו את הצפנים של הסוכנות היהודית ושל 'ההגנה' הייתה מסווגת ביותר. מודיעין התקשורת הוסתר מרוב האנליסטים, כולל כאלה שניתחו מקורות אחרים באותם נושאים בהם עסק מודיעין התקשורת, והם קיבלו רק חומר 'מחוטא', שמקורו הוסתר. פעילותם ומעשיהם היו תחת בקרה.¹

ב-24 ביולי 1946, לאחר 'השבת השחורה', פרסמה ממשלת בריטניה 'ספר לבן',² שנועד להציג את הסוכנות היהודית כארגון טרוריסטי, ובו הוצגו שבעה ממברקי הסוכנות היהודית שנשלחו (מוצפנים) מהארץ ללונדון, ופוענחו בידי הבריטים.³ הדבר הביא לכך ששירות הקשר שינה את כל הצפנים, אך השינוי לא עמד בפני הבריטים, ואחרי מספר חודשים הם שבו לקרוא את התעבורה האלחוטית של הסוכנות ו'ההגנה'.

המסמך המצורף, שהארכיון הבריטי חשף לאחרונה, נכתב באפריל 1947, לאחר שהבריטים רענו את הסדרי הביטחון, והיו בעיצומו של תהליך תדרוך והסמכת שותפי הסוד, והחתמתם על הנחיות הביטחון החדשות. המסמך מציג את הרשימה המצומצמת של שותפי הסוד (16 איש, בנוסף לצוות שעסק בפענוח ובהפצה), שרק להם הוצגו המברקים המפוענחים של הסוכנות ו'ההגנה'.

אלי"ם (בדימוס) דניאל רוזן

¹ ג'ון פרייס, **מודיעין אותות (SIGINT) וסיום המנדט בפלשתינה, 1944–1948**, תרגום קטע מפרק 13, עמודים 554–580, מהספר:

John Ferris, **Behind the Enigma, The Authorised History of GCHQ, Britain's Secret Cyber-Intelligence Agency**, Bloomsbury Publishing, London, 2020.

באדיבות GCHQ. המתרגם: אלי"ם (בדימוס) דניאל רוזן. פורסם באתר העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב.

² 'הספר הלבן' כונה בשם Palestine: Statement of Information Relating to Acts of Violence, July 1946. ניתן לראותו כנספח (עמ' 533) לספרו של יעקב שרת, **ירחים בעמק איילון, מכתבי משה שרת ממחנה המעצר לטרון**, יוני–נובמבר 1946.

³ דניאל רוזן, **פְּסוּמָא בְּאֶרְצָה: הצופן בשירות הקשר של 'ההגנה'**, מפנה האימפריות: סוגיות בחקר היישוב בפרוס המנדט הבריטי, עורך: ניר מן, עלי זית וחרב, כרך י"ט, מודן הוצאה לאור, המרכז לחקר כוח המגן מיסודו של ישראל גלילי, משרד הביטחון, 2019, עמ' 125–152.

TOP SECRET CREAM FOG

To: SLU CAIRO &
L.S.I.C.

TOO: 012000/4/47

From: SLU CLOVER.

TOR: 021945/4/47

IMPORTANT

BRAN/YD 375. Top Secret Cream Fog.

KELLAR repeated ROBERTSON from MAGAN.

1. Following PALESTINE personnel have so far been indoctrinated into FOG under new regulations.

A. Defence Security Office. Lieutenant-Colonel MAGAN, Major WRIGHT, Captain BURBIDGE, Lieutenant JOHNSTON-JONES, Miss CLARK, Miss BUCHAN, Miss LACHLAN, Miss McNAB, Corporal STOCKDALE.

B. High Commissioner's staff. Sir Alan CUNNINGHAM, Major REINHOLD.

C. Palestine Government. Sir Henry GURNEY, Mr. FOX STRANGWAYS.

D. H.Q. PALESTINE. General MACMILLAN, General GALE, Brigadier COCHRANE, Lieutenant-Colonel NORMAN, Major QUINN.

E. A.H.Q. LEVANT. Air Commodore DAWSON, Group Captain DICKENS.

F. Royal Navy. Lieutenant-Commander MOORE.

G. Palestine Police. Mr. GRAY, Mr. GILES, Mr. CATLING.

H. C.R.P.O. Squadron Leader REED.

5 SIGINT personnel at C.D.S.O. H.Q.

PALESTINE have also signed new form. 4 previous

CP SECRET CREAM FOG

2.

initiates from various branches remain to sign new forms. These have so far been inaccessible owing to absence on duty or leave. 2 other persons have been cleared but it is not intended to indoctrinate them for the present time.

2. Following PALESTINE personnel have signed new CREAM form.

A. Defence Security Office. Lieutenant-Colonel MAGAN, Major WRIGHT, Captain BURBIDGE, Lieutenant JOHNSTON-JONES, Miss BUCHANAN, Miss LACHLAN, Miss McNAB, and 5 SIGINT personnel.

B. C.R.P.O. Squadron Leader REED. One SIGINT person remains to sign form.

ACTION
MR. ROBERTSON.
D.D.3.

INFORMATION

מקרא:

שם	מקרא
CREAM FOG	הכינוי למודיעין שהופק מפענוח תשדורות האלחוט של 'ההגנה'
KELLAR	אלכסנדר קלר, ראש יחידת SIME (Security Intelligence Middle East) בקהיר
L.S.I.C	Liaison Signal Intelligence Cairo
MAGAN	קולונל מגן (Magan), הקצין האחראי על ניתוח, הפצה וביטחון המידע המפוענח (DSO - Defence Security Officer) בירושלים
ROBERTSON	בכיר בשירות הביטחון הבריטי MI5, אחראי על הפעילות בפלשתינה (א"י)
SLU CAIRO	Sigint Liaison Unit Cairo
SLU CLOVER	Sigint Liaison Unit CLOVER (Jerusalem)